

Toelichting op de Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013 gemeente Heerenveen

Algemene toelichting

In het kader van de "Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving" heeft de VNG een modelverordening "Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive" ontwikkeld. De verordening van de gemeente Heerenveen sluit met uitzondering van één artikel aan op deze modelverordening. In de modelverordening is een artikel opgenomen voor het verrekenen met beslagvrije voet bij voldoende bezit. Kort gezegd houdt dit in, dat een boete wordt verrekend zonder inachtneming van de beslagvrije voet indien er een bezit is, dat minimaal driemaal de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt. Dit bezit is echter met name bedoeld voor de aanschaf van duurzame goederen (ten behoeve van de eerste levensbehoefte). Het verrekenen zonder inachtneming van de beslagvrije voet kan naar onze mening "aan de achterkant" leiden tot maatschappelijk ongewenste situaties en een onbedoeld beroep op bijzondere bijstand. Dit is voor ons een reden om af te zien van toepassing van het betreffende artikel.

Op 1 januari 2013 is de "Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving" in werking getreden. Voor de Wet werk en bijstand (WWB) introduceert deze wet de bestuurlijke boete bij een schending van de inlichtingenplicht. Daarmee verdwijnt de eerdere bevoegdheid in deze situatie een maatregel op te leggen. De hoogte van de boete is in beginsel gelijk aan het bedrag, dat de belanghebbende te veel aan bijstand heeft ontvangen.

Is sprake van het bij herhaling schenden van de inlichtingenplicht (recidive), dan wordt de boete in beginsel verhoogd tot 150% van het te veel ontvangen bedrag. Het college van burgemeester en wethouders is verplicht de bestuurlijke boete met de lopende uitkering te verrekenen. In beginsel moet bij deze verrekening de bescherming van de beslagvrije voet in acht genomen worden. Is er echter sprake van een bestuurlijke boete wegens recidive, dan kan het college besluiten gedurende maximaal drie maanden met de beslagvrije voet te verrekenen.

In eerste instantie had de wetgever voorzien in een plicht tot volledige verrekening van de boetevordering. Bij amendement is deze verplichting echter omgezet in een bevoegdheid, zodat de gemeente de mogelijkheid heeft om daar waar volledige verrekening onwenselijke effecten heeft (denk bijvoorbeeld aan hogere maatschappelijke kosten vanwege uithuisplaatsing) de verrekening aan te passen, dan wel bij de verrekening de beslagvrije voet volledig te respecteren.

De WWB verplicht de gemeenteraad in een verordening nadere regels te stellen over de bevoegdheid de beslagvrije voet tijdelijk buiten werking te stellen bij verrekening van de recidiveboete. Gemeenten krijgen daarmee de ruimte een afweging te maken van situaties of omstandigheden, waarin het buiten werking stellen van de beslagvrije voet niet proportioneel wordt geacht.

Nog op te merken is, dat de verordening alleen verrekening regelt van personen, die afhankelijk zijn van bijstand en te maken krijgen met een door het college op te leggen recidiveboete. Is deze recidiveboete opgelegd op het moment, dat belanghebbende elders bijstand ontvangt, dan kan het college, dat de boete oplegt, aan het college, dat de bijstand versterkt, verzoeken overeenkomstig de regels van het college, dat de boete oplegt, tot verrekening over te gaan. De belanghebbende kan het college, dat de bijstand verstrekt, tussentijds vragen de beslagvrije voet te respecteren. In artikel 60b, tweede lid, WWB is geregeld, dat het college, dat de bijstand verstrekt, de bevoegdheid heeft aan dit verzoek van belanghebbende tegemoet te komen. Het ligt voor de hand, dat het

college bij de beslissing op dat verzoek handelt analoog aan de regels, die in de eigen gemeentelijke verordening zijn vastgelegd. Dit wordt neergelegd in een door het college vast te stellen beleidsregel.

Artikelgewijze toelichting

Artikel 1 Begrippen

Behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 2 De uitoefening van de bevoegdheid tot verrekening

Gedurende het tijdvak van drie maanden vanaf het moment van de dagtekening, waarop de bestuurlijke boete is opgelegd, verrekent het college de eerste maand zonder inachtneming van de beslagvrije voet. Voor de overige twee maanden vindt weliswaar verrekening met de beslagvrije voet plaats, maar niet volledig. Belanghebbende blijft beschikken over een inkomen ter hoogte van 80% van de toepasselijke bijstandsnorm. Voor het percentage van 80% is aansluiting gezocht bij de invorderingsmogelijkheden, die de Belastingdienst heeft bij notoire wanbetalers. Onder omstandigheden kan deze beslagvrije voet (90% van de toepasselijke bijstandsnorm) worden verlaagd met 10% op grond van artikel 19, eerste lid, Invorderingswet 1990.

Met de gekozen opzet wordt enerzijds uiting gegeven aan het principe, dat fraude niet mag lonen. Het gaat hier immers om belanghebbenden, die herhaaldelijk hun inlichtingenplicht hebben geschonden. Daar mag een duidelijk signaal tegenover staan. Anderzijds wordt rekening gehouden met de zorgplicht van gemeenten. Het volledig buitenwerking stellen van de beslagvrije voet gedurende drie maanden kan kwalijke maatschappelijke consequenties hebben. Dat moet voorkomen worden, omdat de regeling daarmee zijn doel voorbij zou schieten.

Een maand zonder inkomsten zou, ook bij het ontbreken van vermogen, in de meeste gevallen te overbruggen moeten zijn (denk bijvoorbeeld aan de 100% maatregel in verband met schending arbeidsverplichting). Na deze maand blijft een belanghebbende voor de daarop volgende twee maanden in ieder geval over voldoende middelen beschikken om bepaalde vaste lasten te kunnen voldoen.

Een belanghebbende kan inkomsten uit arbeid hebben, die op grond van artikel 31, tweede lid, onderdelen n of r, WWB worden vrijgelaten voor de algemene bijstand. Bij verrekening van een recidiveboete tot 80% van de bijstandsnorm tellen deze inkomsten uit maatschappelijk oogpunt en het doel van regeling echter wel mee.

Artikel 3 Verrekening met inachtneming beslagvrije voet

Hoewel het hier gaat om een herhaaldelijke schending van de inlichtingenplicht, zijn situaties denkbaar waarin volledige of gedeeltelijke verrekening met de beslagvrije voet niet aanvaardbaar wordt geacht. Die situaties komen aan de orde in artikel 3. Het gaat daarbij altijd om individuele omstandigheden, waaraan het college zal moeten toetsen. Dit is maatwerk.

In onderdeel a is geregeld, dat het college kan besluiten in afwijking van artikel 2 toch de beslagvrije voet te respecteren, wanneer volledige verrekening gedurende een maand en verrekening met 20% gedurende twee maanden waarschijnlijk leidt tot huisuitzetting van belanghebbende en diens gezin. Voorkomen moet worden, dat een belanghebbende door die verrekening op straat komt te staan, nu dit de problematiek alleen maar verergert met alle maatschappelijke gevolgen en kosten van dien.

Een dreigende huisuitzetting wordt in deze verordening gezien als een dringende reden om van verrekening met de beslagvrije voet af te zien. Dat volgt uit het woord "anderszins" in onderdeel b. Ook bij aanwezigheid van andere dringende redenen, dan een dreigende huisuitzetting, kan het college rekening houden met de bescherming van

de beslagvrije voet. Van dringende redenen is niet snel sprake. Het moet gaan om zeer bijzondere omstandigheden, waarbij de behoeftige omstandigheden, waarin de belanghebbende en diens gezin verkeren op geen enkele andere wijze te verhelpen zijn. Het enkele feit, dat het belanghebbende door de verrekening aan middelen ontbreekt om in het bestaan te voorzien, is op zich geen voldoende voorwaarde om te kunnen spreken van dringende redenen. Bij toepassing van dringende redenen kan bijvoorbeeld gedacht worden dat toepassing van artikel 2 onaanvaardbare consequenties heeft voor de eventuele minderjarige belanghebbende(n) of dat de gezondheidstoestand van (een van de) belanghebbende(n) naar het oordeel van het college ernstig wordt bedreigd, doordat mogelijkheden ontbreken om de noodzakelijke medicatie of behandeling te financieren. Dit zijn situaties, die tijdens de parlementaire behandeling expliciet zijn benoemd.

Artikel 4 Eerder opgelegde bestuurlijke boetes

In artikel 60b, derde lid, WWB is bepaald, dat de bevoegdheid om te verrekenen met de beslagvrije voet ook van toepassing is op eerder opgelegde bestuurlijke boetes voor zover op het moment van verrekening van de recidiveboete, die eerdere boetes nog niet zijn betaald. Mocht het college die eerdere, nog openstaande boetes gaan verrekenen, dan regelt artikel 4, dat de bepalingen in deze verordening van overeenkomstige toepassing zijn.

Artikel 5 Citeertitel en inwerkingtreding

De "Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving" is op 1 januari 2013 in werking getreden. Om zo goed mogelijk bij deze wet aan te sluiten is ervoor gekozen de verordening met terugwerkende kracht in werking te laten treden.